

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

27. TÝDEN (29.6.2026)

Kamil Holý a Kateřina Kovaříková

Národní centrum zemědělského
a potravinářského výzkumu

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách CARC: www.carc.cz. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Líhnou se noví dospělci krytonosců a dřepčiků, někde až desítky/rostlinu, jinde zatím počet nízký. Podobně velké rozdíly mezi oblastmi zůstávají u zápředníčka polního. Přes „ochlazení“ zůstávají teploty pro škůdce příznivé, nálet bude pokračovat a porosty mohou být významně poškozeny během několika dní. Pokračuje přelet molice. Některé porosty cibule poškozeny třásněnkami. Létá zavíječ kukuřičný, lokálně početná je osenice polní.

Srážky mají lokální charakter, výskyt škůdců bude záviset na intenzitě srážek a suchu. Na vyprahlých lokalitách se budou do zavlažovaných, štávnatých porostů stahovat krytonosci, dřepčici, třásněnky aj., nezastaví se množení svilušky chmelové. Naopak intenzivní lijáky mohou zdecimovat dospělé molice, svilušku, třásněnky a další škůdce. Deště mohou podpořit líhnutí některých škůdců z půdy - sledovat porosty.

Brokvičková zelenina - hici nastartovaly líhnutí a nálet krytonosců i dřepčiků, kteří na některých lokalitách během několika dní poškodili rostliny a nahradili blýskáčky. Pokračuje přelet molice. Na některých lokalitách druhý týden za sebou vysoké odchvy zápředníčků, ale housenek zatím málo. Vajíčka mohla zasychat, deště naopak líhnutí zvýší. V hlávkách zelí můžou škodit třásněnky. Zvyšuje se počet bělásků, housenky škodí jen při nízké intenzitě ochrany proti dalším škůdcům. Mšice pod prahem škodlivosti.

Ostatní zelenina - sucha a hici vyhovují třásněnkám, některé porosty cibule s vysokým procentem posáté plochy listů. Stejně klima podporuje množení polyfágní svilušky chmelové. Ve feromonových lapácích vysoké počty obaleče hrachového - riziko pro zatím zelené porosty s malými lusky. Rostlinolékařský portál varuje před zvýšeným náletem osenice polní v některých lokalitách, škodlivost bývá lokální, může napadnout jakékoli plodiny, často jen jedno pole v celém podniku. Vysoké výskyty má i zavíječ kukuřičný.

Riziková: krytonosci, dřepčici, zápředníčci, třásněnky, housenky, mšice, blýskáčci, mandelinky, aj.

Krytonosci

- naletují brouci nové generace, přemnožení není zatím plošné, ale početnost se bude zvyšovat. Může být až několik desítek brouků/rostlinu.

Monitoring - dospělci se zjišťují žlutými miskami nebo prohlídkou/oklepem rostlin, jsou často na spodní straně listů nebo ukryti v srdéčku. V listech jsou vykousané jamky.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Nezakryté porosty ošetřit proti dospělcům.

Dřepčici rodu *Phyllotreta*

- líhnutí nové generace, až desítky/rostlinu, vyšší škodlivost bude v suchých lokalitách.

Monitoring - dospělci na vrchní i spodní straně listů. Černé druhy podobné blýskáčkům, ale skáčou a nemají na konci tykadel paličku.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Nezakryté porosty ošetřit proti dospělcům.

Molice vlašovičnicková

- pokračuje hromadný přelet, v některých porostech počet dospělců i vajíček vysoký, líhnutí nymf. Přelet omezí až posekání řepek.

Monitoring - dospělci na spodní straně listů, světlá vajíčka kladena většinou na bíle poprášené části listů.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Ošetření proti dospělcům před vykladením vajíček - kontaktní přípravky + olej a ošetřit co největší plochu spodní části listů. Účinnější přípravky šetřit na další vlnu spolu s nymfami. **Lapací rostliny** - sklizené plochy nechat co nejdéle na pozemku - část molice

naklade na rostliny, které se před líhnutím nových dospělců zapraví.

Zápředníček polní

- na sledovaných plochách zatím početnost housenek abnormálně nízká i přes vysoké nálety do lapáků. Vajíčka mohla zasychat, po deštích se mohou objevit housenky do několika dní.

Monitoring - dospělci ve feromonových lapácích nebo vizuálně na rostlinách. Zeleně zbarvené housenky na spodní straně listů.

Ochrana - sítě znemožní kladení. Ošetření proti nejmladším housenkám před objevením škod.

Mšice

- obecně málo, v brukvovité zelenině regulovány postřiky proti dalším škůdcům.

Monitoring - dospělci s křídly i bez a nymfy jsou většinou ukryty na spodní straně listů nebo v srdéčkách. Zeleně zbarvené druhy nemusí být na první pohled vidět - rozhrnout listy v srdéčku.

Ochrana - při nízkém počtu mšic a vysokém výskytu predátorů (sluněčka, pestřenky, páteříčci aj.) funguje přirozená regulace. Při rozrůstání kolonií postřik - hodně užitečných organismů = volit selektivní aficidy (oleje apod.). V plodinách, kde mšice přenášejí virózy, se ošetřuje při prvním výskytu mšic.

Třásněnky

- vysoké teploty a sucho třásněnkám vyhovují, některé porosty cibule silně napadené. Dospělci naletují i na brukvovitou zeleninu. Intenzivní srážky početnost redukují.

Monitoring - jsou většinou ukryté mezi listy u báze. Posátá místa jsou světlá, stříbrná, někdy s kupičkami tmavého trusu.

Ochrana - za vysokých teplot je účinnost přípravků krátkodobá, zkontrolovat kvalitu ošetření - trásněny mimo úkryt v paždí listů musí být po postřiku mrtvé.

Sviluška chmelová

- polyfágní druh, ve venkovní zelenině se přemnožuje v suchých a teplých letech. V některých oblastech již může škodit.

Monitoring - dospělci i nymfy na spodní straně listů, kde vytvářejí pavučinky. Posáté rostliny žloutnou. Malá velikost - použít lupu.

Ochrana - důležité je ošetřit spodní stranu listů akaricidy nebo oleji.

Mandelinka bramborová

- **sledování ukončeno.** Nálet brouků pokračuje, napadení může být pouze na části pole (ohniska).

Ochrana - při dalším ošetření použít jinou skupinu účinných látek! 1. spinosad, 2. diamidy (cyantraniliprol + chlorantraniliprol), 3. acetamiprid - na citlivou populaci.

Užitečné organismy

- početnost zůstává nízká, nejčastější jsou sluněčka, ostatních užitečných organismů málo nebo žádné. Vyšší výskyt drobných lumků a lumčků v brukvovité zelenině může indikovat housenky zápředníčka.

Krytonosec, dřepčík, housenka zápředníčka a na vnějších listech molice - klasická červno-červencová kombinace

Blýskáček a krytonosci

Zápředníček

Líhnou se nymfy molic, na listech i mšice

Přibývá vajíček běláška řepového

Na květech je možné sledovat početnost kovaříků

Choroby likvidují celer, poškozené bulvy násleně obsadí rozkladači - larvy a dospělci hmyzu vyvíjející se v hniјících částech rostlin = nejsou příčinou odumírání

Ušchlé listy celeru vypají jako po žiru vrtule celerové, ale škůdci nejsou původcem

Klopuška a pilatka řepková - redukuje je postřiky proti jiným škůdcům

Vajíčka ploštic na listu hrachu

Třásněnky na cibuli